

Vergaderjaar 2018–2019

32 734

Nederlandse diplomatie

Nr. 33

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 13 november 2018

Tijdens het Algemeen Overleg Postennet en Consulaire Dienstverlening van 17 oktober jl. heb ik toegezegd uw Kamer te informeren over de mogelijkheden en de onmogelijkheden van het instellen van stembureaus op ambassades en in de Nederlandse grensgemeenten. Met deze brief voldoe ik aan deze toezegging.

Het kabinet wil het stemmen vanuit het buitenland voor de verkiezingen van de leden van de Tweede Kamer en van de leden van het Europese parlement makkelijker maken. Daartoe zijn de afgelopen jaren al verschillende maatregelen getroffen, te weten:

- Een permanente kiezersregistratie van niet-ingezetenen is per 1 april 2017 mogelijk gemaakt waardoor het niet meer nodig is om een registratieverzoek in te dienen voor elke afzonderlijke verkiezing;
- Op basis van de Experimentenwet zijn experimenten mogelijk gemaakt met het aanvragen van een vervangend briefstembewijs (het equivalent van de stempas voor de kiezers die vanuit het buitenland mogen stemmen) en met een nieuw model stembiljet dat per e-mail aan de kiezer kan worden gezonden;
- Ondertekende registratieverzoeken kunnen per e-mail worden verzonden naar de gemeente Den Haag;
- Het (brief)stembiljet kan met andere kleuren dan rood worden ingevuld. Dit heeft er toe bijgedragen dat het aantal ongeldige stemmen is afgenomen.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) heeft recentelijk een wetsvoorstel ingediend om verdere verbeteringen door te voeren, zoals het niet meer verplicht stellen van de oranje retourenveloppe, om te voorkomen dat stemmen van kiezers in het buitenland niet meegeteld worden. De Minister van BZK onderzoekt samen met de gemeente Den Haag verder de mogelijkheid om het briefstembewijs (de stempas voor de kiezers in het buitenland) per mail aan de kiezers te sturen. Ook informeerde de Minister van BZK uw Kamer recent over een toekomstige wijziging van de Kieswet, onder meer om het proces van de

uitslagvaststelling opnieuw vorm te geven.¹ Zij zal in dat wetsvoorstel meer tijd in ruimen om ook na de verkiezingsdag de stemmen uit het buitenland bij briefstembureaus te krijgen, zodat de stemmen kunnen worden meegeteld. Dit gebeurt mede op mijn verzoek.

Momenteel biedt de Kieswet de mogelijkheid tot het instellen van briefstembureaus op ambassades. De mogelijkheid van het instellen van stembureaus op ambassades, dus waar fysiek kan worden gestemd, is niet in de Kieswet voorzien. Tegen die achtergrond is het nu niet mogelijk het fysiek stemmen op ambassades en consulaten mogelijk te maken. Bovendien geldt dat voor de Nederlanders die niet in een stad wonen waar een ambassade of consulaat gevestigd is, het fysiek kunnen stemmen op een ambassade geen toegevoegde waarde heeft ten opzichte van de reeds bestaande (wettelijke) mogelijkheid om de briefstem in persoon af te geven. Dat kan tot 15.00 uur lokale tijd op de dag van stemming.

Gezien de wens uit de Kamer wil ik de huidige procedure niettemin optimaal benutten bij de komende Europese Parlementsverkiezingen. Concreet zal ik, in overeenstemming met de Minister van BZK, vijf ambassades in Europese hoofdsteden met een omvangrijke Nederlandse gemeenschap aanwijzen. Deze ambassades zullen fungeren als briefstembureau, waar de briefstem ook op de dag van stemmen (tot 15.00 uur lokale tijd) daadwerkelijk fysiek afgegeven en daarmee uitgebracht kan worden. Bij het maken van deze keuze zal ik rekening houden met de veiligheidsrisico's en de logistieke belasting voor de betreffende posten. Dit besluit wordt gepubliceerd in de Staatscourant en er zal voor betreffende landen actief aan informatieverlening worden gedaan. Ik zal uw Kamer na afloop van de Europese Parlementsverkiezing informeren over de mate waarin daadwerkelijk gebruik is gemaakt van de mogelijkheid om in persoon de briefstem bij het briefstembureau af te geven. Daarnaast zullen, naast de genoemde (Europese) ambassades, wereldwijd op enkele andere ambassades briefstembureaus worden ingericht. Ook deze zullen in de Staatscourant bekend worden gesteld.

Naast bovenstaande inzet voor wat betreft stemmen via briefstembureaus worden Nederlanders in het buitenland actief gewezen op de mogelijkheid van permanente registratie. Dat gebeurt primair door de gemeente Den Haag die verantwoordelijk is voor de permanente registratie. Door inzet van het ambassadenetwerk en de bestaande instrumenten om Nederlanders wereldwijd te informeren kan een serieuze bijdrage worden geleverd aan grotere bekendheid en participatie bij verkiezingen.

Verder is mijn inzet de mogelijkheid van de inzet van (brief)stembureaus onveranderd te laten. De aanwijzing van briefstembureaus geschiedt na afweging van (lokale) omstandigheden en van noodzaak, waarbij afbouw van de optie, waar mogelijk, leidend is en ingezet wordt op algemene maatregelen die het uitbrengen van een tijdige en geldige stem vanuit het buitenland bevorderen.

Ten slotte zeg ik toe dat bij lopende en toekomstige consultaties van Nederlanders wereldwijd die ik laat uitvoeren ook gekeken zal worden naar de wensen van Nederlanders in het buitenland voor wat betreft stemmen bij verkiezingen. Door burgers en partnerorganisaties actief te betrekken is vast te stellen hoe door Nederlanders wereldwijd wordt gedacht over dit thema. De daaruit voortvloeiende resultaten kunnen bijdragen aan verdere verbeteringen van dit proces.

¹ Kamerstuk 35 012, nr. 6

Voor wat betreft de inzet van briefstembureaus in het grensgebied met Duitsland en België verwijs ik u graag naar het wetsvoorstel van de Minister van BZK.²

De Minister van Buitenlandse Zaken,
S.A. Blok

² *Kamerstuk 35 012*